

ZEMPLÉNI UJSÁG

POLITIKAI HIRLAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főter 9. szám.
Megjelen hetenkint kétszer:
Szerdán és szombaton.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Főmunkatárs:
IJ. MECZNER GYULA. BIRÓ PÁL. Dr. HÁM SÁNDOR

Előfizetési árak:
Egész évre 12 korona, félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér.

A Megváltó születése.

december 23.

A Megváltó születése napja ünnepe az egész családnak, az egész világnak. A karácsony misztériuma, a Megváltó születése, a csorda pásztorok éneke, a három királyok, kik a csillag után indulnak és rátalálnak a betlehemi jászolban született kis Jézusra, a karácsonyfa, mely megjelöl az ajándékokkal, csecsebecsékekkel, a gyermekek óhajtaival: a karácsony napját, a karácsony estjét felnőttekre, kisdedekre, szülőkre és gyermekekre egyaránt értékessé varázsolja.

A magános ember, ki elfeledte a családalapítást vagy nem akarta gondjait magára vállalni, karácsonykor érzi magát leginkább elhagyotttá s merengve elgondolkozhatik a thémán: mi célja van földi életének?

Nemcsak vidéken, de a fővárosban is, néptelessé válnak a vendéglők, kávéházak, mindenki siet a családi körbe, hol örömet adhat s örömet kaphat. A gyermek örömei igazabb boldogságot adnak a felnőtteknek, a szülőknél, a rokonoknak; a gyermekereg örömeinek égő lámpája fényét azokra veti, kik a karácsonyfa körül állják és szemlélik a ragyogó mosolyt, az édes meglepetést, az örömkönyveket a gyermekek arcán. Amiről hetek, hónapok óta ábrándoztak, most ott van megtestesülve szemük előtt. Régebben az aranyos dió, melyre a viaszgyertya sugára esett, a mézes ka-

lács, az aranyozott alma s a kisdedek örömeinek más eféle tárgyai sorakoztak, ma a divat — azt hiszik — a gyermekek izlését is emelte s finomabb cukorsütemények, bonbonok, kristálypoharak, mézes bábok helyett a nürnbergi divatos bábuk, kardok, pusák, csákók, vasutak s más felszerelések kápráztatják a szemeket, nem nagyobb tartósságával azonban a kapott tárgyaknak, mint voltak a multak aranyozott diói vagy az olcsó toilette luxust nem ismerő tíz krajcáros bábuk. A gyermek boldogság forrásait nem a drága portékák különlegességei fakaszlják fel, de a nagyok izlése, helyes érzése, mely eltalálja módját a gyermek vágyak kielégítésének. Olykor egy kis fadarab, melyet rongyokba takar a gyermek és fantáziája ékességével fel ruház, nagyobb boldogságot teremt, mint a fényes kirakatokból előhozott legértékesebb holmik.

Karácsony! Szeretet ünnepe! A kis Jézus születésének több mint 1900 év óta legünnepelebb nagy ünnepe, a te legfőbb ékessége a szeretet, melyet magaddal hozasz! Aki haragosa volt egymásnak, szükségét érzi, hogy e napon kibéküljön, mert különben ünneplésen folt esik Szeretet ünnepeid haraggal a szívedben ünneplni nem lehet. „Szeressed felebarátaidat, mint önmagadat!” Ez a krisztusi mondás lebegjen mindenki előtt, aki a karácsony ünneplésének küszöbén áll, hogy levelesse a haragnak és neheztelésnek köntösét s a szeretet ruhájában

jelentkezzék Jézus születése napján embertársai közt.

Szomorú idöket élünk, nem minden napja hoz meglepedést sem a haza, sem vármegyénk lakosainak; a tél kietlen zordsága megnöveszti a fogyatkozásokat, a nélkülözéseket; de legalább a karácsony napja hozzon meglepedett mosolyt, távoztassa el a nehéz sóhajtásokat, hogy karácsony ünnepén egyenlő boldogsággal rebege minden hívő: „A kis Jézus megszületett, nagy legyen az örömetek!” Ha kalács nem is, de fehér kenyere legyen minden szegénynek is e napon!

M—s.

Sátoralja-Ujhely, dec. 24.

Uj tagosítási törvény. Birtokviszonyaink rendezetlensége, a tagosítási eljárás hosszadalmassága és drágasága régóta hangzó panasz. Ezen nemcsak gazdasági, de szociális szempontból is nagy jelentőségű kérdés rendezését tervezik most a földművelésügyi és igazságügyi miniszterek. Előkészítik a tagosításról szóló új törvényjavaslatot. És már most, az előkészítés során sulyt vetnek arra, hogy mindazok, a kik ebben a kérdésben tájékozást szereztek, — tapasztalattal bírnak és — véleményt mondjanak. Azért az igazságügyi miniszter hozzá járult, hogy e kodifikációs munkálat gazdasági részét illetőleg Darányi miniszter beszerezze az alapvető munkálatokat és a mint értesülünk, Darányi miniszter Zemplén vármegyei törvényhatóságát valamint a Zemplén vármegyei Gazdasági Egyesületet is fölhipta, hogy a tagosítás szabályozásának szükségességéről, arányairól mondjanak véleményt.

A fény.

Irta: Somogyi István.
főgymn. tanár.

Mindig és mindenütt törekedett az ember a természet bűvös-báju nyelvén érteni. Csoda-e hát, ha a minden nap oly örömmel élvezett napsugárról, a fényről, s annak mivoltáról annyiszor gondolkodott? Mégis évszázadok kellett, évezredek multak, míg természettudományunk lényege iránt tisztába jött.

A hajdankor legtudományosabb, legbölesebb férfiai igyekeztek erről fogalmat alkotni. A többi testi érzésnek megfelelően a látást is, a tapintás egy nemének tartották. A fény sugar nem a látott testből indul ki, hanem magából a szemből. Így vélekedik egy Pythagoras, Platon, Euklides, Seneka, Empedokles böláta ezen elmélet elégtelenségét, de nem tudott róla egészen lemondani. Azt hitte, hogy a fény, a „látás oka” nem csak a szemből, hanem a látott testből is indul; és hogy a két sugár összeütközéséből keletkezik a látás érzete. Aristoteles teljesen elveti e régen táplált nézetet. Ő a látást a szem és a látott tárgy között levő átlátszatlan közegnek tulajdonítja.

A később alkotott elméleteknek ezen állítás képezi mintegy alapját és adja kiindulási pontját.

Nagy haladást fejez ki Alhazen IX. századbéli arab tudós állítása, hogy: a fény sugar a tárgyakból indul ki. A szem csak fölfogó készülék.

A fénytani jelenségek szabatos magyarázatába a lángszerű Kepler fog. ki örökbeszű kísérleteivel hatalmas lépéssel vitte előbbre a magának mindinkább nagyobb és nagyobb tért hódító ifjú tudományt. Nem föltevés, törvényeket keres. 1604-ben kiadott munkájában a sugártöréssel, s annak különös eseteivel foglalkozik. Meghatározza, hogy a törés a beesési szöggel arányos. Kimutatja miként török a sugár, midőn üres térből légkörünkbe hatol. A fényt anyagias áramlatnak tartja, mely a sűrűbb testeket nehezebben járja át mint a végtelen világtért.

Utána egy kiváló tehetség, az éles elméjű Descartes lép föl. A tükrözés tüneményének vizsgálata révén ama téves gondolatra jut, mely szerint a fény az által keletkezik, hogy a világító test az átlátszó közegre bizonyos nyomást gyakorol, mely pillanatnyilag halad. E nyomás a fény. Föltevéséből a fény visszaverődése és törése kimagyarázható. Segítségül hasonlatot vesz fel, s azt állítja, hogy a világító test gyakorolta nyomás épen úgy verődik vissza, mint a nyomás irányába

A megyei bizottságok.

Sátoralja-Ujhely, dec. 22.

Mint lapunk előző számában jelezte, a már közölt közigazgatási bizottság és állandó választmány névsorán kívül folytatólagosan közöljük a tisztújító közgyűlésen megválasztott megyei törvényhatóság bizottsági tagjainak névsorát.

Itt kell megjegyeznünk, hogy multkor a közigazgatási bizottság névsorába tévedésből került a *Katinszky Geyza* plébános neve is.

A bizottságok és választmányok folytatólagos névsora a következő:

Az állandó választmányba közfelkiáltással megválasztottak:

Ambrózy Nándor, Andrassy Sándor gr., Andrassy Tivadar gr., Arnótfalvy Tivadar, id., Bajusz József, Baján Imre, Ballagi Géza dr., Bernáth Győző, Boronkai Farkas, Borsai Miklós, Bock Sámuel, Czibur Bertalan, Csöke József dr., Dókus Ernő, Dókus Mihály, Éhler Gyula, Fejes István, Ferenczy Elek dr., Ganzsagh Miklós, Görgey Gyula (Tállya), Görgey Pál, Gyarmathy Sámuel, Hornyay Béla dr., Hoyos Sándor gr., Hadik-Barkóczy Endre gr., Häidinger István, Isépy Géza, Jelenek Ádám, Juhász Jenő, Kaposy Menyhért, Katinszky Géza, Kazinczy Andor, Kelemen Kálmán, Kellner Soma dr., Kossuth Lajos, Kossuth János dr., Kincsesy Péter, Láczy Szabó László, Lehosinsky Adolf, Lehoszky Endre, Lengyel Endre dr., Mailáth József gr., Meczner Béla, Meczner Gyula id., Malonyay Ferenc, Mauks Árpád, Mauks Endre, Miklósy István, Molnár Béla, Molnár István, Mizsák István, Moskovits Géza, Nyomarkay Ödön dr., Phyllipp Károly, Póányi Géza, Potoczky Dezső, Puza Sándor, Reichard Mór, Romonyak János, Rosenthal Sándor dr., Spillenberg József, Sennyey Béla br., Sennyey István br., Sennyey Géza br., Székely Károly, Szent-Györgyi Vilmos, Szent-Iványi László, Staut József, Szerdahelyi Vince, Szokolay Emil, Sény-

kilött golyó. A törésnél ennek sebessége változik és nem a fényé, melynek terjedése csak pillanatnyi. Descartes véleménye a fényről ingadozó. Bár lényegnek a nyomást, a mozgást említi, feltevéséből ítélve mégis anyagnak véli azt. Így előhírnöke volt a Newton fölláttotta kiömlési elméletnek, melynek nyomasztó sulya alatt oly soká szunnyadt a tudomány mai álláspontjának egyedül elfogadott hypothesis.

A fény mivoltáról alkotott meggyőző elmélet fölláttása, hosszú fáradozások és küzdelmek után csak az újabb időben sikerült.

Newton, a phisika ezen óriása volt az, ki 1672-ben közzétette a fény kiömlési (emissio) elméletét, melyet kortársai, a nélkül, hogy megvizsgálták volna, mint esalhatatlan tant a legnagyobb lelkesedéssel fogadtak. Ezen elmélet alapítója és fővédője igen finom „anyag”-nak állítja a fényt, mely a világító testekből rendkívül nagy sebességgel árad szét. Ez szemünk érzékeny ideghártyájához ütődik és fény érzeteket kelt. A kilövelt fényanyag egészen a hajtás és a rugalmas testek ütközési törvényeinek hódol. Tagadhatatlan, hogy e föltevésből a fénytünemények igen nagy része megfigyelhető. Az összes jelenségek kimagya-

TÁRCA.

Tegnap velünk voltál . . .

— Meczner Feri halálára. —

M.-Sziget decz. 16.

Tegnap valunk voltál, ma üres a helyed . . .
És mi elborulva nézzük azt a helyet
Tegnap még neveltél, táncoltál napestig:
Ma már itju tested kiterítve fokszik . . .

Távol az otthonról, messze idegenbe.
Röpítettél golyót fiatal szívedbe;
Nem álltak körülöd édes rokon arok:
Amíg vivta tested az utolsó harcot . . .

A sors teneked még csak virágot nyújtott.
Nagy csapás, nagy bánat még sohase sujtott,
Miert volt hát még is oly terhes az élet,
Hogy azt így eldobtad, — szegény ifjú lélek?

Szerető szüleid eljöttek utánad,
Hej de nem hatott már szívedig a bánat!
Sirva szölongattak, sirva költöttek.
Lelketrázó kinban állottak felettéd.

Oh, ha láttad volna, ha hallottad volna,
Amint ráborultak néma koporsódra:
Amint azt hajtotta zokogó beszédük:
Oda van, oda van az ő reménységük! . . .

Tudom: ha te mindezt előre megjéted:
Nem tévelyedik el ennyire a lelked! —
Ha akkor felbírod fogni, hogy mit tettél:
Még ma is, még ma is közöttünk lehetnél! . . .

Krúzselyi Erzsike.

nyey Miklós br., Szőlősi Arthur dr., Szalay Béla, Thuranszky Zoltán dr., Vladár Emil, Végh Bertalan, Viczmándy Ödön, Vitányi Bertalan, Zinner Henrik, Zombory Gedő.

Közegészségügyi bizottságba: Bernáth Győző, Ballagi Géza dr., Bálint Dezső, Czibur Bertalan, Csöke József dr., Dókus Gyula, Dókus László, Ehlert Gyula, Fazekas Róbert dr., Fejes István, Ferenczy Elek dr., Ganzsagh Miklós, Hornyay Béla dr., Kroezer László dr., Kellner Soma dr., Kincesy Péter, Kun Zoltán dr., Lengyel Endre dr., Ligeti József dr., Marikovsky Pál dr., Miklóssy István, Rosenthal Sandor dr., Szepessy Arnold dr., Staut József, Szent-Györgyi Vilmos, Szerdahelyi Vince, Thuranszky Zoltán dr., Ungár Sámuel dr.

Igazoló választmányba: Dókus Mihály, Kossuth János dr., Malonyay Ferenc, Mauks Endre, Molnár Béla dr. Kinevezte s főispán: elnökül: id. Meczner Gyulát, tagokul: Staut Józsefet, Szentgyörgyi Vilmost és Thuranszky Zoltánt.

Bírói választmányba: Farkas Róbert dr., Fejes István, Meczner Béla, Molnár István, Dókus Ernő.

Vármegyei nyugdíjlapra ügyelő választmány: Ballagi Géza dr., Csöke József dr., Dókus Ernő, Fejes István, Malonyay Ferenc, Nagy Barna.

Szegényalapra ügyelő választmány: Fejes István, Osvath Mátyás, Puza Sándor, Schön Vilmos dr.

Sennyey János br. alapítványára: Csuka Ödön, Meczner Gyula id., Sennyey Miklós br.

Bukovinszky alapítványra: Fejes István, Hiszem Kálmán, Höneh Dezső, Katinszky Géza, Meczner Gyula id., Puza Sándor.

Mémlő vizsgálatok fogantatására kiküldött járási bizottságok: 1. Az újhelyi járásban: Hardenberg Aladár gróf, Sennyey Géza br. 2. A szerencsi járásban: Potoczky Dezső, Spóner Sándor. 3. A tokaji járásban: Spóner Sándor, Walthér László. 4. A bodrogközi járásban: Miklós Béla, Szmrecsányi Béla dr. 5. A gálszécsi járásban: Bernáth Győző, Cséley Lajos. 6. A nagymihályi járásban: Ferenczy Elek dr., Malonyay Ferenc. 7. A varannói járásban: Mauks Árpád, Weinberger Arthur. 8. A homonni járásban: Persenszky Lajos, Szirmay Pál. 9. A szinnai járásban: Lehoczky Endre, Lukovics Géza. 10. A sztropkói járásban: Kriser Lajos, Zékány József.

HIREK.

A gyermekkor költészete.

Karácsony előtt vagyunk. Ünnepe előtt, melynek bájos költészete beragyogta gyermekkorunkat, melynek édes mesemondása hitté erősödve elkísér

rázása miatt azonban, mindenféle toldalékkal kell ellátni. Végre is elveszti azt az egyszerű jelleget, melyet egy hypothesisból várni lehet. Newton maga is érzé elméletének gyarlóságát, de az elért külső sikerek után földadni nem akarta.

Nem sokkal utóbb Newton nagy hírű kortársa Huyghens fejté ki ma is alapul szolgáló nézeteit a fény lényegéről, a rezgési vagy hullám (undulatio) elméletben.

Előtte már Grimaldi és Hooke különösen pedig Pardies fáradoztak ezen elmélet megalapítása körül. Pardies, a híres francia physikus, a fény elméletre vonatkozó nézeteit maga nem adta ki. Csak halála után láttak azok napvilágot. Itt a hullám elmélettel teljesen egyező megjegyzések fordulnak elő. A fényrezgéseket az inga lengéseihez hasonlítja. Majd azt mondja, hogy azok hasonlóak ama rezgésekhez, melyek a víz felületén keletkeznek, ha sima tükrére követ ejtünk. Határozottan kifejti, hogy a fény az éter successiv hullámai által terjed, miként a hang a levegőben.

Huyghenes előtt tehát már többen voltak, kik helyes fogalommal bírtak e tárgyról. Nem is állítjuk, hogy elmélete minden ízében új és eredeti. Maga mondja, hogy ismerte Pardies kéziratát és előmunkásainak

bennünket az élet minden útján, vigaszt, enyhülést nyújtván.

Am sajnósan kell tapasztalunk, hogy a költészet évről-évre fogy. A legendák havának sok bájos és költői formása ma holnap egészen kiszorul a nagy városok közül a falvakra. A karácsony ha meg is marad nagy ünnepeinknek, de sok költői vonást veszít. A villany és gőz korában, a korán éretté rosszul nevelt gyermekek szemében a karácsonyfa ma már nem bír ama varázsszal, amivel a romlatlan falun. A prózái gondolkodás ime betör a gyermekszobába is és elrabolni készül az emberi élet legbájosabb korának boldogságát, melyből később annyi édes emlék támad: a gyermeki lélek hiszékenységét, költészetét.

Ne engedjétek, hogy ez megtörténjék. Ragaszkodjatok a legendák havának sok kedves formásához. A bájos meséket, melyek ebből virágoznak ki, ápoljátok és ültessétek át gyermekéitek szívébe. Gondoljatok a ti gyermekkorotokra és a sok kedves emlék, a bájos költészet ragyogja be a legendák havát, karácsony kedves ünnepét.

Karácsony a redakcióban.

I.

És együtt ül karácsony estén,
A szeretet nagy ünnepén,
A szomorú redakcióban
Néhány mogorva bús legény.

Az egyik ír, a másik ásit,
A harmadik sóhajt nagyot:
Te szent, te szép fehér karácsony
Fényed minékünk nem ragyog!

Itt üldögélünk, egymagunkban,
Szücsölve búsan a theát,
Reggelre ujság kell a népnek,
És vélemény és ideák.

Reggelre ujság kell a népnek,
Amely ma boldog és mulat,
Ujság, amelyben van vezércikk
Es sok családi hangulat.

Ujság, amely híven megírja,
Hogy olcsóbb lett a konyhasó,
Es boldog ünnepet kívánjon
Tenéked nyájas olvasó.

II.

S én kitekintek a sötétbe
A jégvirágos ablakon,
S e végtelen, sötét magányban
Az ifjuságom siratom.

Az ifjuság . . . égből leringó
Liliom-fehér, szüztiszta hó,
Oly csillogó, oly rövid életű,
Oly csodagyorsan olvadó!

nézeteit figyelembe vette, sok irányba rájuk támaszkodott. És ha mégis Huyghenest nevezik a hullám elmélet megalapítójának, ez onnan van, mert az ő munkás szelleme hordta össze az alapot és rendezte éles látással teljes egészébe.

Huyghenes az éter hosszrezgését tekinti fénykeltőknek.

A végzett kísérletek Huyghens elméletével oly szép összhangzásban voltak, hogy méltán várhatta, miszerint hypothesise közelismerésben fog részülni és hogy a tudományokra oly mozgalmasságban minő a XVII. század második fele, rövid idő alatt fényes eredményeket hoz létre. A szép elméletre mindezek helyett mellőzés, sőt igazságtalan támadások vártak.

A hullám elméletnek Euler személyében akadt hatalmas pártfogója. A legnagyobb német matematikus mennyiségtanilag értelmezte, s a Newton elméletéből folyó következtetéseket mutatja ki. Szózatá ledönti a bálványozott tekintély bástyáit és egy új korszakot, a hullámelmélet korszakát nyitja meg.

Arago és Malus észletei azonban, melyek eddig ismeretlen tünényekre fény — sarkítás, elhajlás — vonatkoznak, nehéz akadályt gördítenek tán kifogástalanságáig. Az akadály emberére talált. Fresnel bámulatos

És véle olvad minden álom,
Amit az ember vágya szőtt,
És ritkán látszik meg a fárral,
Hogy hó pelyeg volt azelőtt.

Bpest, dec. 23.

H. J.

Itt a Jézuska.

Ki hallotta az angyalok karát? Karácsony estéjén a pásztorok hallották, a mikor a gyermek Jézus születésének örvendeztek az angyalok.

— Engedjétek hozzám a kisdedekeket, mondá Jézus, mert ők a mennyeknek országa.

Az ártatlanok jutnak be oda, ez szavainak értelme s azóta festik az angyalt szárnyas gyermeknek. Az is Jézus mondása, a mikor a tanítványok versengtek egymással, hogy melyik közöttük a legnagyobb: egy gyermeket állított közéjük s felelé:

— Ha nem lesztek olyanok, mint a kisdéd, nem üdvözülhettek.

Igenis, mert a gyermek szívében nincsenek bünsz gondolatok, hanem a szeretet teljesség lakozik benne. Ezért a legtökéletesebb ember a — gyermek

És a legtökéletesebb emberek, a gyermekszobák angyalkái izgatottan töltötték mostanában a napjaikat. Olyan csend veszi körül őket, amilyent ritkán tapasztalnak a szobák, ahol olykor fenekestül felvan minden forgatva. Ha pedig megfelledeknek magáról valamelyik, elég neki három szó, az lelti pajkos vétét:

Jön a Jézuska!

Hamarosan térnek nyugóra is! Karácsony havában ezerszerte több ima száll föl a menybeli hatalmassághoz, mint máskor. Igaz ugyan, hogy van ebben némi önzés, mert a pajkos apróságok arra számíthatnak, hogy a rendes viselkedés bőséges kárpótlással jár majd, — de hát tiszta szívből ered ugyis a számítás, ki venné azt tőlük zokon? Avagy az emberiség nagy része is, hogy csak akkor tér önmagába, amikor veszedelem környez, s foszladozik a reménye, elveszti bizalmát az emberekben s a föld feletti oltalmára szorul? Hiszen itt nagyobb az önzés s nem olyan ártatlanul tiszta, mint az apróságok szívében.

De hát a kicsiké kis dolgokat kívánnak amugy is, a felnőttek már nem elégszenek meg azokkal, ami az ő szívüket kielégíti. Ami önzésünknek oh milyen magas ára van olykor! Sokszor egy élet nyugalma, boldogsága s hiába sovárgunk utána karácsony havában a Jézuska nem hallgatja meg az imákat. Talán nem tudunk úgy imádkozni, mint a gyermekszobák lakói, talán a szívük nem olyan tiszta, mint az övék, — ki tudja, miben van hiba? Esetleg nincs senkinek, aki gondoskodnék a kívánságok, óhajok beteljesedése felől. A szöke hajasbaba né-

hány forintba kerül mindössze a háztaslo sem sokkal többbe, az ólomkatonát tucaijával mérik, tele van velük minden kirakat s tele vannak az üzletek mamákkal, akik titkos konferenciák után most intézkednek a Jézuska nevében.

Oh, ha miüket is ilyen gondviselők környeznének, talán más volna az élet s tiszta szívvel tudna örülni a gyermekkoron túl levő emberfia is karácsony havának, a Jézuska közédtenek!

Bellehemes.

— A Zempléni Ujság t. olvasóközönségének boldog karácsonyi ünnepeket kíván a Zempléni Ujság szerkesztősége.

— **Személyi hír.** Hadik Béla gróf főispán a karácsonyi ünnepekre testvérbátyja Hadik János gróf látogatására Seregélyesre utazott.

— **Vallásos és hazafias estély.** Migléc közégben — mint tudósítónk írja — e hó 21-én este a második összejövetel tartott meg. Cél a népnevelés alapjának, a vallásos erzületnek felkeltése, mely nélkül nincs jellem, nincs törvénytisztetés, — továbbá a hazafias érzelem ápolása, melyre itt nemzetiségi vidéken ugyancsak szükség van. Az estély pontjai a következők voltak: 1. Gyülekezeti ének. 2. Sütő Kálmán ev. rev. lelkésznek felolvasása, melyben az újszövetségi szentíratok szellemében való Istenimádatást fejtegette világosan, e nép által könnyen felfogható alakban. 3. Gyülekezeti ének. 4. Szavalt iskolai növendéktől. 5. „Árpád apánk” c. hazafias dal éneklése gyermekek által, Berecz Ottó tanító zongorakísérete mellett. A szép számmal jelenlévők meglegedve távoztak el. Néptünk szívesen veszi az ily táplálékot, mert a tél magával hozza az általános munkaszünetet. Hová menekül a nép? Legtöbb helyen a kocsimába, hol elkölti az utolsó garast, a mire a családnak nagy szüksége volna Foglalkozunk azért a néppel, mert ily utakon lehetséges bajainak orvosolása.

— **Kérelem.** Az országos Vöröskereszt Egyesület sárospataki vidéki választmánya illető tisztelettel kéri mindazokat, kik sorsjegyeiből elárusítás végett kaptak, hogy a jótékony cél iránti tekintetből a sorsjegyek értékét Sárospatakra, az elnökség címére beküldeni szíveskedjenek.

— **Uj napilap Miskolcon.** A „Borsodmegyei Lapok” egyesülve a „Borsod-Miskolczi Közlöny”-nyel, január hó 1-étől napilappá alakul. Rövid egy esztendő alatt Miskolcon ez immár a második napilap. Az új napilap felelős szerkesztője Sugár Ignác, a vidéki zsurnalisztika egyik jeles tagja lesz.

— **Szerenesetlenül járt iskolások.** Puchala József keresztétei ta-

Karácsony este.

A „hangulat”, melyet e papirosra kótázok, nem megrendelt dolog. Még magam sem rendeltem meg. Önként látogat meg az ünnep hetében már évek óta, egyszerűen az emlékezés révén. Mert amit leírok, karácsonykor történt. A szent estén-e? Első vagy másodnap? Igazán mondom, nem emlékszem már. De bizonyos, hogy december 25-ike körül volt.

Es gyalázatos idő volt. Scirocco. A Jóniai tengeren. Sakkoztunk; a comandante meg én. A táblát heveder kötötte az asztalra. A még álló figurákat szeg rögzítette a kockák közé; a kiütött figurák a tábla vályujában honteregtek, gurultak előre hátra, szörnyű szabályossággal. A függőlámpa majd vakítóan, forrón közelített hozzám, és ilyenkor a comandante másfélméter magasságban trónolt fölöttem odaát; majd eltávolodott tőlem a lámpa és szinte sötétben hagyott és ilyenkor elsüllyedt a comandante, csak nagy hadi tervektől fűző kopasz homlokát láttam lent a tábla szélén.

Kilenc órakor hozta a komornyik a grogot. Olyanforma mozdulatokkal, mint mikor a jongleur vágató ló tetejében lapdát egyensúlyoz páleza hegyén. Alkalmatlan pillanatban lekaptuk a poharat a tálezáról. Ha az ember

nitó tűzfaját az iskolás gyermekekkel szokta vágtatni. Folyó hó 15-én ugyan csak kirendelt az iskolából két 8-10 éves gyereket, hogy az udvarán levő galyfát fejszével aprózzák. Az egyik gyerek vágta a fát, a másik meg szedgette a balta csapások alatt ide-oda röpkedő darabokat, míg egyszer nagyon közel talált jönni a tőkéhez s az alól akart egy darab fát kivenni. E közben a másik gyerek jobb kezének egyik ujját teljesen levágta. A tanító ellen a gyerek édes apja súlyos testi sértés miatt panaszt emelt.

— **A vigécek ellen.** Kiváló örömlükre szolgál konstatálhatni, hogy a kassai kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán Sáros-, Zemplén-, Szepes- és Ung megyék lelkes alispánjai felhívták megyéik összes szolgabírói hivatalait és rendezett tanácsu városainak polgármestereit, hogy úgy az osztrák, mint a fővárosi és más hazai vigécek törvényellenes üzemeit drákói szigorral és vasérellyel szüntessék meg és az ellenőrzés fogantatása céljából a rendeletnek a közigazgatás kezéhez leendő kiosztása mellett a községi előjárókat is szigoruan utasítsák.

— **Esküvő.** Brunn Vilmos honnani kereskedő, vasárnap esküdött örök hűséget Izralovits Róza kisasszonynak Homonnán.

— **Eljegyzés.** Kail Géza a deregnői foggy. szövetkezet ültetveztője folyó hó 8-án jegyet váltott Bothlen-Biszterszky Róza úrnól Deregnőn. — Grünfeld Sándor galszécsi takarékpénztári főkönyvelő, e hó 8-án eljegyezte Klein Irén kisasszonyt, Klein Izidor birtokos leányát Eperjesen.

— **Ugrás a robogó vonatról.** Hajmeresztő esetről értesít bennünket homonnai tudósítónk. Egy dühöngő örült, kit a lipótmezei tébolydába akart a község átszállítani, kiugrott a vonatról és magával rántotta kísérlőjét, a falu kisbíráját is s mindakettő a vonat kerekei alatt lették szörnyű halálukat. Az esetről az alábbi részletes tudósítást kaptuk: Hobek Kriszán tekintélyes és vagyonos gazdaember volt Mező-Laborcson Meg volt mindene, még családi boldogsága is. Felesége egyike volt a kis mezőváros legcsinosabb asszonyainak s ez okozta vesztét. Félékenysége addig üldözte, amíg elborult az elméje. Hetek óta buskomor volt, végre azonban kitört rajta a tébolyodás és tört, zuzott, ami csak a kezébe akadt néhány nap óta nem lehetett vele bírni, az örület teljes erejével hatalmába kerítette a szerencsétlen embert, ugyanarra, hogy a községi előjáróság mint közveszélyes egyént az örület házába kívánta helyezni. Tegnapelőtt vitték Hobek Kriszánt a Lipótmezőre. A község kísérlő

kezében van, már nem is lötykölődik benne a folyadék; remekül meg lehet inni, csak letenni nem szabad. A commandante mély gondolatokba merülve, soká kevergette grogját, aztán hirtelen leöblítette, egy fekete tornyot beszurt a királyommal szembe, azt mondván: „Scacco!” és egyet intett szemöldökével a komornyiknak. A komornyik kivitte a két üres poharat és nem sokára két teli pohárral tért vissza.

Mindaz, a mit az előbbi bekezdésben leírtam, szórul-szóra ismétlődött még háromszor, kivéve, hogy a commandante harmadikszor nem azt mondta, hogy „scacco”, hanem azt hogy „matto”; de a szemöldökével még mindig úgy intett, mint előbb. Engedelmet kértem. — Beburkolódtam mackintoshomba és fölmentem a parancshidra.

Didergősen langyos, fekete éjszaka volt. Szél nem fújt csak valami súlyos, erős levegőáramlást éreztem az ember maga körül. Nem esett; de zápor se hat úgy esontig, mint ez a hig, mozdatlan, sötét nedvesség. Csuszós és tapadós minden; a lépesőfokok, a karfa. És a tengerszag, a borókaliget éjjeli párájánál nehezebb fojtóbb tengerszag. A vizek hallgattak. Hajmikor harsogva dől a hullám és sörénye szikrázik az éjben, az vidám, szép dolog. De a scirocco alatt nesztelenül

Havay Mihály kisbíró rendelte ki mellette. Mikor a vonatra ültették, egész nyugodtan viselkedett s így nem tettek rá kényszerzubbonyt, se láncot. Alighogy a vonat kirobogott a pályaházból, üvöltöni kezdett Hobek s bevérte a kocsi ablakait. A kocsiban ülők lefogták az örület és megkötözték kezét E után ismét jó ideig nyugodtan ült helyén. Kisérlője és a többi utasok talatozni kezdtek, mivelhogy félfélle járt az idő. Egyszerre csak Hobek óriási erővel széjjeltépte kötelekeit s megragadta a szemben ülő kisbíró kísérlőjét, kirugván a fülke ajtaját, kiugrott vele a sebesen robogó vonatról. Mindkét ember a vonat alá került s a kerekék mindkettőjüket izzé porrá ronsoltak. A vonatot a vészjelre rögtön megállították s több mint egy óráig tartott amíg a kerekékről lekotorták a huscafatokat. A vizsgálatot megindították, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelőség.

— **Perron-jegy kényszer.** Az államvasutak igazgatósága szigorú rendelettel meghagyta, hogy a pályaudvarok perronjain ezentúl a nemutazóknak csak perronjeggyel szabad tartózkodniok. A perronjegy ára 20 fillér, melynek felét az illető község vagy város szegény iskolásgyermekei, másik felét szegény vasutasok gyermekei felruházására fordítják.

— **A pálinka áldozata.** A pálinka sok szerencsétlen embernek megássa a sirját, sokakat erkölcsileg és anyagilag tönkre tesz, s végre is a börtön adja meg részére a menedéket. Ilyen eset történt Kulcsár András zsádán-i legénynyel is, aki a lisszai vásárról hazafelé jövet Vámos Ujfaluban betért a Princz-felé kocsmába, hol nyakrafőre rendelte az alkoholizmus ördög italát. Cimborái közt a multság egyideig csak szépen ment, de mikor a fizetésre került a sor az már sehogysen tetszett neki, s akkor mérgesen oda kiált a társainak „öld a zsidót”, de biz csak magára rohanta meg a családot s hosszú késével úgy a család főt, valamint két nagy deák fiát összezsurkálta. A bíróság tettéért felelőségre vont a és a duhajkodót egy és fél évi börtönrre ítélte.

— **Köd.** Nagyon sajátos ennek az idei decembernek az időjárása Volt már ijjesztően hideg és a hó megállott nemesak a házak tetején, de a járdákon is. Aztán jött egy záporos és sártengerben usztunk. Majd megint hideg lett megint olvadt, aztán megint esett az eső, szóval, a régi példához híven, sohasem volt jó idő. Az utóbbi napokon, hogy az időjárás minden árnyalatából juttason szomorú lelkünknek, karácsonynak ezuttal oly ki-méletlen hónapja, hát olyan köd ereszkedett a városra, mely éppen csak

domborodnak a roppant, gömbölyűhátú, sima vízhegyek és loppal mélyednek a hajó gerince alatt a lágy, esendes, szelid örvények. A hidnak jobb végén zöld lámpa, bal végén vörös lámpa sugara sütötte be a tenger lassu ádáz mozgalmát egynehány méterre; de ez az egynehány méter a végtelenség. És a vörösin nem olyan esunya, mint az a fakó üvegöld. Középpütt az irányzó tüvilágított sisakja; vászon burokbán, csak egy vékony résen szolgált ki az éles, sárga fény. Két nehéz, formátlan ruhába burkolt ember állt a hidon A strázsáló matróz meg a kapitány.

A kapitány magyar kapitány volt. Bácskai ember. Akiből egyrészt Robinson, másrészt a csajkások még mindig élő hagyományá csinált tengerész. Ő is emondta a mit minden tizennégy éves fiú elmond: „Tengerész akarok lenni.” Idefont ilyenkor a pipa esutorája mellett csak annyit dörmög az apa: „Szamár vagy, Gyuri.” Azal vége. De odalent, Titel körül, a hajósmesterség még mindig nem kivételes pálya. Szaván fogták a gyereket. Zsupsz, le vele az intézetbe. En legalább azt hiszem, hogy egész így történt. A magyar kapitányról különben csak negyedik nap tudtam meg, hogy magyar.

Fekete taliánképű, ritka, göndör

hogy nem beszél angolul. Azontul nyugodtan Londonban is lehetett volna.

— **A tél áldozata.** A miről költők énekeltek, a miről minden érzelmes ember búsan gondolkozik a tél hidegében megfagyott egy kis fiú. Az alig tizenhárom évesnek látszó csöpp-ség nem e vidékre való. Leült szegényke az út szélére, hogy az út fáradalmát kipihenje, miközben elaludt s megfagyott. Jó emberek találták meg, a kik kocsira téve, behozták a megfagyott gyermeket.

— **Megfőtt gyermek.** A szülői gondatlanságnak ismét áldozata van. Leányvár községből írja tudósítónk, hogy Kis Szabó Andrásné ottani lakos tegnap egy forró vízzel telt üstöt helyeztet el az udvaron s a szobába ment egyéb dolgát végezni. Az üst körül ott játszott 3 éves Béla nevű gyermeke, mi közben bele esett a forró vízbe. Mire az anya ismét kijött a szobából, a kis gyermek a szó szoros értelmében megfőtt. A gondatlan anya ellen vizsgálatot indítottak.

— **Kifosztott községi pénztár.** December hó 17-én Kohanóc község bírájánál szolgáló gácsországi illetőségű Jaluvak Fedor ismeretlen nevű ugyan-csak gácsországi szolga társával a község pénztárát feltörték s abból 158 koronát elvittek. Javulakot elfogták s 70 koronát találtak nála, ismeretlen nevű társa megszökött, a rendőrség üldözi, de még kézre nem került.

— **Felakasztotta magát.** Felső-Ladaskócon Zsiga Mihály 80 éves földműves 2 gyermek atyja, e hó 18-án reggel 8 órakor saját istállójában felakasztotta magát, állítólag azért, mert egy már kifízettet kötvénytartozása bepereltetett.

— **Lapunk legközelebbi száma a közbeeső karácsonyi ünnepek miatt a jövő szzrdán jelenik meg.**

SZÍNHÁZ.

** A postás flu. (Bemutató előadás) Szinte hihetetlenül hangzik, de még is le kell írunk, hogy egy téli színházi idény első operett premierje egyszerű mind az utolsó operett előadás volt. Ezentúl már csak három-négy estén játszottak. Valóban fényes eredmény. Ahol a szezon első negyedén kellett volna kezdeni, ott végzik a szezon utolsó hetében. No de legalább érdemes lett volna, csak egy íci-pici kis élvezetet nyújtott volna ez az elkésett és bucsuztató premier. Még sem. Rendetlen összevisszaságban, örökös csetlés-botlás közt zújlott le az első és utolsó premier esténk, Ameny-

arab szakálu ember volt, a Quarnero és Isztria horvátos velencei dialektusát beszölte, a Nagy Lajos hajót úgy emlegette, hogy „Nadsi Lajos”, a Tiszát meg per a „Tiezeza.” Mikor aztán megismertük egymást, egy kis változást vettem rajta észre az asztalnál. Borát nem itta többé olyan egykedűven, mint addig, esupa szomjúságotól folyadék gyanánt. Előbb mindig rám tekintett, aztán valami tempózó, gentrys fogással kapta föl poharát, mint a ki kocicintani akar és egy hajtásra öntötte le. Ez a bácskai ember volt, aki a borban amolyan betyáros és önmagát csufoló elérzékenyüléssel a haza, sőt Bács-Bodrogvármegye szimbolumát látja és mindig félig keserű, félig tréfás virtussal iszik.

... Megállottam mellette a hid végében. Nem vett észre.

— Ha ma otthon volnánk, levágtunk volna egy fertály barányt,

Igy szözlöttam hozzá bácskai nyelven. Gyöngébbek kedvéért: ez a fertály barány, mely levágtatik és paprikássá lesz, titkos retorikai forma: pars pro toto: ivást, óriás nagy ivást jelent, számtalan „rákészöntésekkel” és „trojaniczákkal” (egy decis pohárka, melyet minden karakteres ember egy hajtókára iszik ki, harmineszer, negyvenszer stb.)

nyire csak meg lehetett csonkítani a partitúrát megtették. Ugy hogy végtére is azt kellett kérdeznünk, hogy hol van hát az a nagy garral hirdetett operett. Hol van a tulajdonképeni „The messenger boy”. Persze ennek az agyonreklamizott zenebohokkodásnak minden hatásadászata a táncban összpontosult volna, ha társulatunk mélyen tisztelt tagjai egyáltalán hajlandósággal viseltetnének e nem éppen megvetendő angol divat iránt. Sem Ragányi (Róza) sem Radó Rózi (Mtrs Bang) még kevésbbé Váradi (Nora) egyetlen egy táncfigurát sem mutathattak be az eredeti Postás fiú-ból. Gulyás táncái voltak egyedül ügyesek, a jókedve felhangolta az unalomtól agyonzibbasztott idegeket, amelyben kedélyes könynyedségével az utolsó felvonás duettjében segítségére volt Ragányi Iza, aki ma is csak úgy szórta a jó kedvét. Berlányi Vanda mint angol női újságíró végtelen irigységet ébresztett bennünk angol kollegáink iránt. Oh ha ilyen bajosak azok a Daysy-k, akkor angol újságíróknak lenni — paradicsomi gyönyörűség.

** Tábori jutalomjátéka. Hétfőn félhétvárral Tábori jutalomjátékául „A férj vadászni jár” került színiere ismét. Közönség alig volt. Hisz a multkor is elriasztotta a közönséget ez az izléstelen külsőségekre számító francia szellemeskedés. Ma már lány egyáltalán nem is volt a színházban, csak éppen egy páholy sötét háttérben kacagott a mi kis színházi naivánk. Egyébként ő is csak kollegialis tiszteltből jött el, hogy a közönségnek segítsen ovációt rendezni Tábori mellett a jeles komikus mellett, aki csak éppen a szezon iránt érzett teljes antipathianak tulajdoníthatja, hogy nem volt ez a jutalomjátéka olyan fényes amilyet ő megérdemelt volna.

** Két utolsó előadás. A színházi idény két utolsó előadása lesz szerdán, karácsony első napján. Délután a Nagydíjai cigányok, este a Napraforgó kerül színiere. És ezzel: finita la commedia!

IRODALOM.

Kazinczy irodalmi kör. Lapunk előző számában megemlékeztünk arról a nagyjelentőségű irodalmi mozgalomról, amelynek élére Ferenczy Elek dr. állott, midőn egy lelkes meghívás közlésével felhívja Zemplénvármegye hölgyeit és urait, hogy e hó huszonkilencedikén egy irodalmi kör létesítése érdekében jöjjenek össze a vármegyeháza nagytermében. Azok előtt, akik belátják mily nagy mulasztás vádja érínthet mindnyájun-

De éreztem, (a sötétségben csak érezhettem), hogy a kapitány nem mosolyog.

— Rög voltam otthon, — mondta, hogy valamit mondjon.

— Bizony én is rég jártam a Bácskában. Van jó tizenöt esztendeje.

— En nem is megyek haza, míg nem szabadulok innen. Minden második évben az az egy hónap rosszabb a semminél. Az ember ebből az életből ki se zökken és a másikba bele se zökken az alatt. Felemás állapot. Engem majd csak akkor lát Baja városa, ha Vojnits Pista esakugyan becsinál abba a kis irtokszágba.

Nagyot, melyet dőlt alattunk a hajó. Eléggé bírom a tengert, de az az érzés, mikor így magával ragad a lesúlyedő negyedfélezer tonna, még mindig valami ostoba, tárgyaltan elképedést idéz elő bennem, a szédülés révén egészen fizikailag; és ez az üres csodálkozás most elegyedett az igazival.

— Hát a kapitány ur el akarja hagyni a tengert?

Es azt a tengerimádó hangján kérdeztem, a tengerimádó én, a ki még az ilyen gyalázatos sciroccos éjszaka is hű az ő szerelméhez.

A kapitány, azt hiszem, egyet köpött a zöld lámpa fölött, ki a végtelenbe és azt mondta:

kat, hogy még eddig nem tudunk megteremteni egy ily irodalmi kört, nem szükséges bővebben fejtegetnünk, hogy ezt a mozgalmat most már kötelességünk támogatni. Meg kell teremteni ezt a kört, mert e nélkül a megyei élet kulturájában sem irodalmi fejlődést, sem szépművészeti fejlettséget elérni sohasem fogunk. Mi hiszünk, hogy ez értekezlet népes lesz, s előkelő magas színvonalon álló buzditó beszédek nyomán erős, hatalmas alakulással testet adhatunk Ferenczy Elek dr. szépen hangoztatott igéinek.

Előfizetési felhívás. Lónyay Zsigmond cz. történeti munkámra hirdetek előfizetést. A régink ítélete hogy a história az élet tanítómestere, örökké igaz marad. A történet ápolja a hazafiságot és minden más nemes erényt, mert mikor megkoszorúzza a nemest és bélyegzet sűt a büre: az oktatás legelső eszközeivel él, de természetesen csak akkor, ha objectiv és igazságos. Különösen a protestantizmus eszméinek, nagy férfainak története alkalmas erre, mert a protestantizmus és a hazafiság áldozat tüze mindig egy oltáron lobogott. A protestáns egyház története viharzó tenger: számtalan hajótörés színhelye; de épen azért sok kincs, sok gyöngy is rejlik a fenekén, melyeket ismertetni mindig érdemes, mindig tanulságos. Erre vállalkoztam én, midőn Lónyay Zsigmond életrajzát megírtam Lónyay Zsigmond a történetnek egyik nagy alakja. Mint protestáns, mint magyar államférfiu egyaránt kiváló. Élete 1594—1653. terjedt, tehát hazánknak egyik legvirharosabb korszakát a Bocskay, Bethlen és I. Rákóczy György korát élte át. Karddal is, de legfőképpen mint a fejedelmek követe szerepel a békekötésekben. Jogi törvénytudománya oly nagy, dialektikája oly világos, esze oly éles, hogy az ellenpárt körmödfont embeivel szemben csak ily férfi állhatott meg sikerrel, mint ő. Számos előnyös törvényt, köztük a linczi béke neve alatt ismertet sok részben neki köszönhetjük. Faj azert nekem, hogy a Lónyay Zsigmondra vonatkozó adatok összegyűjtve egységes képbe összefoglalva nincsenek. Ezen akartam segíteni e művel: sok fáradsággal szedtem egybe a legszertelabb adatokat s ezek alapján sok szeretettel rajzoltam meg Lónyay jellemét. Ugy gondoltam, talán használnak vele valamit egyházam tagjainak, a hazafias, a protestáns erények apoásához talán valamivel járulhatók. A mű, mely gr. Lónyay Gábor urnak van ajánlva, körülbelül 7 nyomtatott ivre fog terjedni. Ára 2 korona 40 fillér leand. A mű tiszta jó vedelmek 10%-át a gálszécsi ev. ref. torony renoválására felajánlom. Az elő-

fizetési felhívásokat január 15-ére kérem visszaküldeni. — A mű az előfizetőknek február elején küldeték szét. Ugyanekkora kéretnek az előfizetési összeg beküldése is. Végül gyűjtőknek 10 előfizető után 1 ingyen példánnyal fogok szolgálni. Hazafias tisztelettel Kis-Azar (u. p. Gálszécs), 1901. deczember 14-én. Péter Mihály ev. ref. lelkész.

— Egyetértés. Harminezhatodik évfolyamát kezdte a lap 1902-ik évben. E nagy idő bizonyítja, hogy fennállása a nemzet érdekében áll. Legnagyobb, legértelmesebb s igazán nemzeti lapnak ismerte el a múlt magyar olvasóközönség. Iránya a jövőre is változatlan marad. Független minden párttól. Nem egyik vagy másik pártnak, hanem az egész nemzetnek gondolkodását tolmácsolja. Szabadelvé, erős magyarság az ország függetlenségére törekvő. Ausztriával szemben az önálló és történelmi nagy Magyarországot törekszik visszavinni. Osztrák érdekeket nem ismer s a felekezetséget üldözi. A gazdák közönség érdekeit s a nemzeti ipart és kereskedelmet egyaránt védelmezi. Tisztviselőink jölletének s függetlenségének nagy érdekeléért első sorban száll síkra. Tanáraink s tanítóink nemes munkálkodásában a nemzet jövődjének biztosítását látja. Történelmi meggyőzőségeink minden igaz érdeket szíven viseli. A külföldről beszivárgott klerikális és gyűlölködő szellemet kiirtani törekszik. Ellenzők lap. A kormányt szigorúan ellenőrzi és bírálja, de nem személyeskedik. A pártok és kormányfőrlak becsületét nem támadja. Tárnyilag és igazságos. De mást, mint magyar érdeket nem ismer. Egyetlen lap, amely az országgyűlés tárgyalásait igazán és kimerítően közli. A közgazdasági kérdéseket bőven és elfogulatlanul tárgyalja. A hírszolgálatban pontos, gazdag és tisztes. Szépirodalmi tartalma pártatlan. Itt jelennek meg a tiszta magyarság legnagyobb íróinak Eötvös Károlynak remek művei. Most kezdte meg a „Nazarónusok” című nagy művét. A múlt század negyvenes éveinek korrajza lesz ez. Oly mű, mely gyönyörrel és bámulattal tölt el mindenkit s melynek pártját a külföldi irodalom se ismeri. Azután jön a Balaton körüli utazás folytatása, továbbá Gróf Károlyi Gábor titkos följegyzései s a Bakony erdeje, Korszakos művek mind. Az új év alkalmából jobb lepot nem ajánlhatunk a közönségnek, mint az Egyetértést, melynek kiadóhivatala (Budapest, IV. ker., Pápuvölde-utca 8.) szívesen küld mutatványzatot mindenkinnek, a ki ily kérelemmel hozzá fordul. Az Egyetértés előfizetési ára 1 hónapra 3 kor. 60 fill., negyedévre 10 kor.

A levélírás művészete. Fialat leányoknak nagy örömet telik abban, ha érzésüket és gondolataikat egymással levél formában kicserélhetik. A szép levélírásnak titkát azonban nem egy könnyen lehet megtalálni. A hozzávaló utat egyengeti a Tutsek Anna szerkesztet se mellett megjelenő Magyar Leányok című szépirodalmi képes hetilap. Minden esztendőben érdekes pályadíjakat tűz ki arra, hogy valamely fiatal leányok életéből vett téma fölött írja meg a legszebb levelet? A Magyar Leányok azonfelül az egyetlen olyan ujság és olvasmány, melyet aggodalom nélkül adhat minden anya serdülő leánya kezébe. Tanulságos, a jó ízlést fejleszt, az erkölcsöt neme-

síti, és amellet érdekesen szórakoztató. Előfizetési ára negyed évre három korona és elő lehet fizetni a Magyar Leányok kiadóhivatalában Budapesten, Andrassy-ut 10 sz.

Ápold a gyökerét! Aki az ember életének nemes irányt akar adni, kezdje meg az irányítást a gyökerénél. Mikor még gyermekkorát éli, akkor ojtandó bele a jó érzés, a tiszta hazafiság, a lelkesedés mindenért, ami nemes és szép. Hatalmas tényező ebben a nemesítő és nevelő munkában az, amit a gyermeknek első olvasmány gyanánt adunk a kezébe. A magyar szülő pedig abban a szerencsés helyzetben van, hogy minden válogatás és gondolkodás nélkül kezébe adhatja gyermekének a mondott célra az Én Ujságomat, Pósa Lajos gyermeklapját. Előfizetések Az én Ujságom kiadóhivatalába küldendők, Budapest, Andrassy-ut 10. szám alá.

Utravaló. Irta Thury Zoltán. Karácsony havában, a mint a szülő ajándékokról gondoskodik gyermekei számára, Thury Zoltán egy kis könyvet dedikál a maga gyermekeinek: „Neszetek, ez az én utraválóm, az én karácsonyi ajándékom!” Szép, értékes ajándék; most már ott van a boltok kirakataiban is és más emberfia is megveheti a saját csöppsegeinek. És alighanem sokan meg is veszik. Hanem azért a gyermekek kezébe nem fog jutni e könyv, amely kicsinyek címére nagyoknak íródott. Nem vitatjuk, hogy miért írta meg könyvét Thury Utravalónak és elfogadjuk, hogy a könyv címzésénél pusztán a forma és a tartalom merész bizarrsága vonzotta. Vegyük tehát külön a tartalmat, amely különben is az értéket jelenti és beszéljünk arról, Thury Zoltán könyve erős író tehetség komoly munkája. Nyugalmas, kontemplatív embekek szemében forradalmi munka, mi azonban az érzékeny költői lélek végső számadását látjuk benne. A családott szív, amely jobbnak látta valamikor a világot, keserű igazságokat szűr le tapasztalataiból és ez igazságok szerint szeretné átfömlálni a mindenséget. Az álmokat feladta és kimondja: „Na most már ne is legyenek többé álmok! A világ rendezkedjen be más képen!” Hogyan? A költő formát keres hozzá. De sokkal jobb a szíve, hogysem a teljes pusztulást akarja. Egy kis rombolás áran ujhódjék meg hát a világ. Döntsük le az Isten bálványát és emeljük helyébe az emberiséget. Legyen az emberiség ur mindennekfelett. Ne higgyen az ember senkiben, csak önmagában. Ezzel megszűnik a szolgáltság, az érdekharc, minden, minden. Mindenki egyforma, mindenki ur. Miatán az álmok kuforrása, a vágyak remények letéteményese az Isten, aki csak fogalom Isten tehát nincs. Ne fű ödjék az ember élete

fogalomhoz, hanem a lethez, a lét központjához, az élő szenvedő, fáradozó és nehéz munkát betöltő emberhez. Sok erővel, a leszűrt tapasztalatok keserű igazságaival bizonyítja Thury hogy ez az egyedül üdvözítő mód. Az ujkor levegőjében forrongó szociális eszmékhez fordul, persze a költő színes fantáziájával magyarázva a szociális tant. Az Utravaló szóval értékes és érdekes irodalmi munka, amely gondolatokat ébreszt és kissé meg is rendit bennünket. Mindenestre karacsony öröklött hangulatába új hangot vegyít. Thury azonkívül a szubjektív hangulatok és érzések festésének mestere s Utravalója formájának eredetisége, gondolatainak mélysége és az író jeles kvatitáσαι folytán sok olvasóra számíthat.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Vidéki iparosok érdekei.

Bpost, dec. 21.

Már a beruházási kölcsön fölhasználására vonatkozó cikkünkben hangsúlyoztuk, hogy a kormánynak figyelemmel kell lenni a vidékre, mert ott is számos előkelő ipari vállalat éhezik egy kis inségmunkára. A mai rossz üzleti viszonyok között az átmenetet az állam gondoskodó, segítő kezének kell lehetővé tenni s az áldást nem szabad központosítani.

Mi ugyan itt a székesfővárosban sokat és sokszor beszélünk az ipar és kereskedelem hathatósabb fejlesztéséről és néha mesterséges támogatásról is, mert az, amit a közhatalóság ez éremben eddig tett, bizony édeskevés, és kívánatos, hogy ezen a téren is pótoljuk a mulasztásokat és kövessük a virágzó világvárosok követendő példáját.

De soha, egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztelnünk, hogy egészséges vidéki empóriumok nélkül közgazdasági önállóságunk és független boldogulásunk nem lesz biztosítható. Ha a főváros az ország szíve, a vidék a keze-lába, gyomra, feje. S ezzel megismétlődik az régi mese, hogy ha az összes szervek nem egészségesek és nem fejlődnek egyenletesen s nem állanak kölcsönösen egymás szolgálatára, akkor az egész test beteg.

Angliának, Franciaországnak, Német- és Olaszországnak a fővároson kívül számos nagy városa van, melyek arányosan részt vesznek a nemzeti kultúra fejlesztésében és erős, hatalmas központok létesítésében. Vannak ipari, kereskedelmi, művészi, irodalmi gőcpontok, melyek önállóan működnek, anélkül, hogy az ország fővárosának fejlődését megakasztanák s a nélkül, hogy az ország fővárosának fejlődése

rülte vannak a mások, az erősek, a jelenlevők, én pedig itt vagyok magam, egyedül, a hidon . . . A gyöngye, a távollevő.

A hajó orrától balkézt egy fényes aranypötty esillant föl a határtalan, fekete messzeségben.

— Ezért gyűlölöm a tengert, uram. Ó, hogy gyűlölöm! Hunczfut, a ki csinálta. Ez a rettenetes, örökké, mindenütt egy víz, melyet husz éve járok ezél nélkül, ez a sivárság, melyhez képest paradicsom a Szahára — ott is van szerelem egy szirt tövében, a beduin-sátor alatt — ez az iszonyu egyedülvalóság, ez a minden szent remeténél nagyobb szűzesség — ez gonoszabb a pokolnál. És ezalatt, ebben a perczben, kint a földön . . . Ó! . . .

Az émelet csuklása volt hangjában. Es megint egy nagyot, kétségbeesett köpött a lágyan boltozódó, zöldes fekete vízre.

Az őrtálló matróz oda jött hozzáam és rámutatott a távol tündöklő fénypontra:

— Santa Maria di Leuca!

Es még soká tartotta kinyújtva a karját, a mint mutatta. Aztán félig magának azt mondta:

— La mia famiglia sta la.

Jaák.

— El biz én.

Szivarokat vettem elő és meggyújtottam a tűzi szerszám kanóczát. A kis piros tűzróza szípkázása egy pillanatra bevilágította azt a barna arezot, mikor a szivart rányomtuk. És láttam, hogy az arez dühös.

— Nincs ennél keservebb szolgálát. Napi tizenkét óra, mert hárman vagyunk, de a comandante fel se jó a hidra. És ha lemegek: vár a logkönyv, a vámdeklarációk, a számadások meg a többi haszontalan papiros, a mit mind tele kell firkálni. Kikötőben még rosszabb: a ki s berakodásra ügyelni éjjel-nappal és megint az a sok, még több firka. De ami legszörnyűbb: a gyilkos unalom, az öldöklő egyformaság . . . hogy nem történik soha, soha semmi!

A gőzös megint egy szívdobbanót dől.

— De kapitány ur, ön beszél egyformaságról! A ki bejárja a világot és minden reggel másutt virrad meg.

— Hát a bajai Szent-Antal-utezán sokkal többet lát az ember.

— De a Kelet, kapitány ur, a Kelet!

A fekete árnyék kétségbeesetten legyintett kezével a sötétben, hogy hagyják neki békét.

— Vagy Athéne . . .

A kapitány hangja most felvidült volna egy kicsit:

— Az igaz, hogy ott kitűnő feketekávé van. Tetszik tudni az odos tu oftalmoiatru végén, abban a kis kávéházban, a hol az a vereshaju legény szolgál . . .

Hallgattam egy darabig.

— Es India? szoltam aztán félenken.

— Sehol se rakodik az ember oly gyalázatosan, mint Bombayban meg Calcuttában. A kulihoz fogható rongy nép nincs a világon. Mi magyarok azt mondjuk: tót nem ember. Nohát száz kuli meg nem ér föl egy emberrel.

— De az őserdők, a bozótok, a czifra habortából rakott városok . . .

— Megfordultam indiai kikötőkben vagy huszszor, de ki még nem szálltam. Egy részt nem értem rá, másrészt, mondják, nem érdemes.

— No de, uram, Japán mégis csak . . .

— Az bizonyos. Hiogo pompás kikötő, a rakodás pedig gyönyörűség . . .

— Es robogni a könnyű yinriksán, a tarka bábufalvak között . . .

A szekerkét szalmabocskoros japáni huzza, vigan szalad a két rud közt és mellettünk, fönt az arany pillan-

gókkal telítődött feketehaju, virágruhás, mandulaszemű, tizenháromszentes kis mousme . . .

Most már igazán egy nagy köpés szerent bele a tengerbe.

— Piha! Förtélem minden aszszony, aki nem csakis az enyim. Már ha ramosolygott egyszer másra, ramosolygott kívánsággal, akkor is vége, örökre vége. Más! Miért más? Miért nem én? Mivel van annak a másnak több jussa, mint nekem? Én legyek a második vagy a tizedik vagy az ezredik? Miért nem az első? Miért? Ime, uram, ezért nem ér a tengerész élete egy pipa dohányt. Ezen a hidon, börtönömben — haj, nincs ennél vas tagabb falú tömlőcz, és árkában száz meg száz mérföld a víz — a féltékenység marezangol szüntelenül. Ebben a perczben ezer leány első esőkját veszik el a világon a mások. Megöleli valaki otthon, a Bácskában, azt a teremést, a kit nekem szánt az isten, vagy mi, ezer milliion eszten-dőtől fogva s a kit ha majd meglátok — még nem láttam — kétségbe fogok esni, hogy a másé . . . Ó, uram, ez megörjít . . . Es ha volna odakint, messze, nem tudom hol, egy nő, a kit szeretnék, akkor még jobban égetne ez a gyeheenna, mert az asszony mind hivságos állat és kö-

hátrányos volna e vidéki empóriumok kellő kialakulására.

Nálunk a főváros fejlődése mellett ritkán foglalkoznak az illetékes tényezők a vidék érdekeinek jogos és méltányos felkarolásával. Pedig a vidék egészséges fejlődése az egész országnak legalább oly fontos érdeke, mint egy virágzó fővárosnak a folytonos előrehaladása. Ipari tekintetben pedig eminens fontosságra érdekek fűződnek a vidék egyes központjaihoz, oly érdekek, melyeket a fővárosban nem is lehetne kellően ápolni.

Első sorban az újgyárak létesítésére — eltekintve bizonyos speciálisaktól — általánosságban alkalmassabb a vidék, melynek számos megbecsülhetetlen előnye az olcsó vízierő, az erdők közelsége és az olcsó munkai erő is. Minden nagyobb város és fekvése által erre predesztinált számos kisebb város és falu sokkal alkalmassabb bizonyos gyártelepek létesítésére, mint maga a főváros. De szociális szempontból is igen jó politika a munkás-törzslet az országban mindenfelé arányosan szétosztani, mint egy-két központban egyesíteni, nem is szólva arról, hogy a vidéken maguk a munkások olcsóbban szerzik meg az életfontartási alapföltételeket s gyermekeik neveléséről és elhelyezéséről is könnyebben gondoskodhatnak. Végre a gyárparacentralizációja jelentékenyen emeli az illető vidékek kereskedelmi és közforgalmát, amiből közvetlenül az odaváló közönségnek is jelentékeny haszna volna.

Ezért feleltet kívánatos, hogy közgazdasági kormányunk az egyes vidékek helyrajzi sajátosságaihoz és könnyen fölismérhető előnyeikhez mérten állapítsa meg tervszerű és céltudatos gyár-alapítási programját és ehhez képest kérje ki és vegye igénybe az illető vidékek hatóságainak és társadalmának készséges támogatását.

Ugyanez áll a kézművesiparra is. Az igazán jó kézművesek vidékről kerülnek hozzánk. A tanulásra, gyakorlásra ott jobb a talaj, a betetőzésre való a főváros. Tanoncthonokat, vidékenként különböző ipari szakiskolákat kellene létesíteni, mestertanfolyamok és tanulmányok létesítése által pedig a meglévő generációt jobbra, modernre tenni. Végre a háziiparnak is megvan a maga egészséges talaja ott fent a hegyek között és az alföld tágas rónáin, melyekben a lakosság csak az év egy kis részét tölti el rendszeres munkával. Az év nagyobb részét tehát fruktifikálni kellene a munkaerő okos fölhasználása és a termelés fokozása által.

Igy lehet erős, életképes empóriumok keletkezését biztosítani, melyeknek fejlődését az által is előmozdíthatnók, ha ügyet vetünk arra, hogy azok között a munkakör és a termelés arányosan eloszoljon s hogy az egyes központok ne egymás ellen forduljanak, ne konkurraljanak egymással, hanem lehetőleg kiegészítsék egymást és együttvéve egy teljes egészet képezzenek.

Ennek a célnak az előmozdítására szolgáltak a legutóbbi vidéki kiállítások, melyek az illető vidékek ipari és közgazdasági értékesítésére nézve becses utmutatásokkal szolgáltak és melyek során az egészséges alapvetés munkáját meg is indította Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter. Ennek a munkának a rendszeres fejlesztése igen nagy befolyással lesz közgazdasági életünknek a vidéken való föllendítésére.

Hozzá tartozik még természetesen a dologhoz az is, hogy a kö szállításokban a helyi ipar mint eddig, ugye zentul is első sorban részesüljön méltányos figyelemben. Erre nézve nemcsak a közszállítási szabályzat nyújt némi garanciát, hanem követendő példará az az eljárás, melyet a Máv. szükségletének decentralizálása tekintetében újabb az igazgatóság követ és mely a vidéki ipar és kereskedelem érdekeit igazán kellő figyelemmel és tapintattal karolja föl.

Ha az ez uton megindított akciót a jelzett irányban helyesen tovább fejlesztik, a vidék életszervei több

egészséges táplálékot fognak nyerni és a virágzó vidéki empóriumok révén jelentékenyen hozzá fognak járulni nemcsak közgazdasági életünk egészséges kifejlődéséhez, hanem viruló nemzetletünk biztosításához is.

Ez pedig olyan érdek, melyet a legilletékesebb intéző tényezőknek egy pillanatra sem szabad szem elől téveszteni.

Gelléri Mór.

MULATSÁGOK.

Kerestetik egy bálelnök . . .

Rözeledik a farsang és felpezsdül az arany ifjuság vére.

Éjjelenként tarka-barka álomképek inceskednek a hajadonokkal, a kiknek szüzi vankosáról nem egy epedő sóhajtás száll Carneval princz máig ismeretlen lovagjai felé . . .

A papákat kevésbé kísérték ama „rózsaszínű álmok“.

Ók aggódnak.

A pénz-piac pang!

Nem lesz farsang!

Mondogtják jó előre s gyöngéden szerető atyai szívüket nem engedik összeszorulni, bárha a kisasszony e vészjósló szavakra könyveket morzsol szét pilláin . . .

A fiuk is aggódnak.

Mert a papák az utóbbi idő alatt nem csak isteni félelemben, de taksarékos, sőt mondhatni fukar gazdasági szellemben nevelik őket . . .

És mindegyik papa ilyen.

Legalább arra enged következtetni az alábbi paratlanul álló eset, mely után Carneval herceg felett bizást meg lehet csöndíteni a lélekharangot.

Az eset rövid, de mindenestre jellemző:

— Egy helybeli előkelő társaskör téli táncvigalmat óhajt rendezni.

Hozzáfognak az előkészületekhez és tanácskoznak, hogy ki legyen a vigalom elnöke.

Felajánlják a kör legtehetősebb ifjainak e tisztséget, a kik szerényen visszautasítják, idézve hadatverő Montecuculli híres mondását:

A balhoz pénz, pénz és megint pénz kell.

Az pedig nincs!

A pénz-piac pang!

Nem lesz farsang!

A derék fiuk szava in a papák homloka felderül, a kisasszonyoké meg elborul s az sem vigasztalja őket, hogy pár nap mulva az ujságban e fajta apró hirdetés olvasható.

KERESTETIK

egy jó házból való ifju bálelnöknek. Ajánlatok a lap kiadó-hivatalába „Szomorú Farsang“ jelleg alatt kéretnek.

Passe-partout.

*** **Jelmez bál.** A Zemplénvármegyei Vívó és Sport klub, melynek decemberre tervezett bálja elmaradt, január hónapban a városi színházban jelmezbált rendez.

*** **Szilveszter est.** A szegény izr. gyermekeket segélyező egyesület batyubálja Szilveszter estén nem mint

hiresztelik a színházban, hanem a mint a meghívókon is jelezve van a megyei kaszinó termeiben lesz megtartva.

*** **A függetlenségi kör bálja.** Az újonnan alakult satoralja-ujhelyi függetlenségi kör a jövő január hó hatodikán a városi színházban bált rendez.

*** **Meghívó.** Sárospatak város polgársága és a főiskola ifjusága Kossuth Lajos emlékeztetőt érc-szoborral óhajtja megörökíteni. E célra 1902 január hó 12-dik napján délután 3 órától a főiskola imatermében E ö t v ö s Károly országos nevé író és képviselő szabad előadása mellett Debreczeni Jolán, Hidegkő Margit és Rimanóci Ella urhölgyek; Dr. Lengyel Enpre zemplénmegyei tiszteletbeli főorvos Dr. Meczner Sándor sárospataki jogtanár, a főiskolai ének- és zenekar és több szaváló közreműködésével Kossuth Lajos-ünnepélyt, este pedig 9 órától a városháza összes termeiben táncvigalmat rendez s ezekre a kívül címzett urat, és b. családját tisztelettel meghívja.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Esküdtbírák.** Az 1897. 33. t.-c. 14. §-a alapján összeült bizottság a jövő 1902. évben szolgálatot teljesítő esküdtek fő és helyettes lajstromát a következőképpen állította össze: **Fő-lajstrom:** Alexander Vilmos, Alexi Emil, Bánóczy Kálmán, Benedek Pál, Benke Pál, Berger Ignác, Berthold Kázmér gróf, Bernáth Aladár, Bernáth Győző, Bokor József, Both József, Buzza Barna dr., Czifrák Valér (Barancs), Cseley Lajos, Cséry Herman, Csuka Ödön, Debreczeni Bertalan dr., Deréky Gyula, Dinnyés Kálmán, Diószeghy Pál, Dókus Gyula, Dókus Mihály, Dolozselek Albert, Dongó Gy. Géza, Éhlert Gyula, Egán Lajos, Egry Szilárd, Evva Ödön, Fejes István, Fejér Ede, Ferenczy Elek dr., Finkey Fetenc dr., Finkey József, Fodor Jenő, Főző József, Fuchs Jenő, Galgóczy Barna, Gazdag Gyula, Gérecz Károly, Gnädig Lipót, Goldstein Sámuel Mikókáza, Görgey Gyula Tallya, Gruska Lajos, Grünbaum Simon, Guttman Mór, Gyulay Ignác, Haas Bernát dr., Haas Fülöp, Haraszi Vince, Hardenberg Aladár gróf, Harkányi János br., Hlavathy Endre, Homicsko Pál, Horváth Hugó, Horváth József ifj., Hosszufalussy Miklós, Isépy Géza, Isépy István, Jaczko István, Juhasz Jenő, Katona Mihály dr., Kazinczy Andor, Kazinczy Arthur, Kádár Gyula, Kerekes Szilárd, Kesső Géza dr., Kiss Sándor dr., Koczán Miklós, Kondor Miksa dr., Korinko János, Kossuth Lajos, Kossuth Mihály, Kótics László, Kovács Sámuel, Kovácsi Sándor, Kovácsik János, Kozma Antal, Körtvélyesi László, Kulics János, Kulics Ödön, Kun Dániel, Kun Frigyes, Lakatos Gyula, Láczy Elek, László Ferenc, Lehoczky Miklós, Ligeti Ignác, Maláricsik Pál, Malonyay Ferenc, Mandel Hugó dr., Markó Mihály, Matolay Béla, Mauks Árpád, Meczner Gyula ifj., Meczner Sándor dr., Mester István, Miklóssy István, Moskovitz Géza, Moskovszky Ignác, Nem-

thy József, Mezner Ferenc, Ocskay László, Pavletics György, Pereszlenyi István, Perlmutter Sámuel, Perschenszky Lajos, Petrovich Gyula, Péchy Ádám, Péchy Gusztáv, Pilissy László, Pritulla György, Pryhoda Lajos, Prokay Antal, Rác Lajos dr., Reichard Gyula, Rein István, Resovszky Izidor, Révi Géza Viktor, Romunyak János (Mikóháza), Ronay Albert, Ronay Simon, Roseuberg Samu, Rosenthal Lajos, Rosenthal Sándor dr., Roth Bernát, Róth József keresk, Róth József ügyv., Róth Mór, Schneider Jakab, Schneider Károly, Schön Vilmos dr., Schwartz Herman, Schweiger Albert, Schweiger Vilmos, Sennyey Béla br., Sennyey Miklós br., Solcz Adolf, Soltész Pál, Spóner Sándor, Steinfeld Jenő, Szabó István, Szakrajda János, Szentgyörgyi Vilmos, Szerdahelyi Vince, Székely Imre, Szilvassy József, Szinyey Gerzson, Szirmay Béla, Szirmay István dr., Szmeccsányi János, Szombathy Károly, Tatrav Dezső dr., Teleky László, Thoma Mihály, Thuránszky László, Ujj István Ladmóc, Ureczky Béla, Vay Sándor br., Váry Rezső, Vecsey Oláh Miklós, Veres Ferenc, Vecsey Alfonz br., Végh Bertalan, Viczmány Ödön, Vincze János Visnyey Zoltán, Vladár Emil, Weinberger Dávid, Wengerszky Viktor, Werner Gyula, Widder Albert, Widder Gyula, ifj. Wohl Áron, Zajka István, Zimmermann Zsigmond, Zinner Adolf, Zinner Henrik, Zinner Mór, Zombory Géza, Zselinszky József. — **Helyettes lajstrom:** Adamecz Emil, Andriczy Mihály, Armádi János, Arnótfalvy Emil, Arnótfalvy Tivadar, Barthos József, Bauer Antal, Beregszászy István, Betelheim Márton, Biró Pál, Blumenfeld Adolf, Bock Imre, Czako Ignác, Csapó Lajos, Csécsy Imre, Dau cher Miklós, Davidovits Adolf, Dévay Lajos, Dienes Lajos, Dókus László, Feikind Ignác, Főző József, Glück Soma, Gottlieb Ignác, Grosz Dezső dr., Grosz Ignác, Haas Lipót, Haas Mór, Hadadi Géza, Hadgyárosi Gyula, Hajnal Dezső, Halasz József, Horváth István, Hönsch Dezső, Kapu Gyula, Kiss Géza dr., Klein Arthur, Klein Izidor, Klein Jakab dr., Knopler Sándor, Korbély Géza, Kőszeghy József, Kristóf Károly, Ligeti Bertalan, Löwy Adolf, Markovics József, Mauks Endre, Móré Dániel, Nemesik Nándor, Németi Bertalan, Oláh Béla, Pataky Miklós, Pryhoda Etele, Reichard Dávid, Spillenber Barna, Stich Lajos, Szép Gedeon, Szokolay Emil, Valler Aladár, Veres Károly.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

H. K. Intézkedtünk a másik kérdésben majd személyesen Budapest-n járunk el és akkor nyilvánosan értesítjük róla közönségünket.

Diák Nagyon szívesen a magyar ifjuság érdekében mindenkor.

Nem közölhetők: Mindig csak reád . . . (költmény.)

Filozofus. *Sudermann* kérdézet mondása magyar fordításban a következőképp hangzik: „Bestiák vagyunk mindnyájan; csak attól függ, hogy kinek milyen eszikos a bőre. A kinek különösen szép tarka bőre van, azt személyiségnek nevezzük.“

Kiadja: **Éhlert Gyula.**

Vasuti menetrend.

Indul Ujhelyből:

Budapest felé	
Reggel gyors v. postával	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v. postával	4 óra 02 perc.
Este vegyes v. postával	9 óra 10 perc.
Kassa felé	
Reggel személy v. postával	7 óra 06 perc.
Délután személy v. postával	1 óra 15 perc.
Este személy v. postával	8 óra 32 perc.
Mező-Laborez felé	
Reggel vegyes v. postával	7 óra 06 perc.
Délután személy v. postával	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.
Csap felé.	
Reggel vegyes v. postával	7 óra 39 perc.
Délután gyors v. postával	1 óra 10 perc.
Délután személy v. postával	5 óra 06 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 46 perc.

Érkezik Ujhelybe:

Budapest felől	
Reggel vegyes v. postával	6 óra 33 perc.
Délután gyors v. postával	12 óra 55 perc.
Délután személy v.	4 óra 39 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 14 perc.
Kassa felől	
Reggel személy v. postával	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	2 óra 52 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Mező-Laborez felől	
Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	3 óra 30 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.
Csap felől.	
Reggel gyors v. postával	6 óra 54 perc.
Délután személy v. postával	11 óra 53 perc.
Délután gyors v. postával	3 óra 41 perc.
Este vegyes v. postával	7 óra 56 perc.

Remekírók Képes Könyvtára

KIADJA A LAMPEL R.-FÉLE (WODIANER F. és FIAI) cs. és kir. udvari könyvkereskedés BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21.

Az első gyűjtemény a magyar könyvpiacra, amely egyöntetű díszes könyvtári kiadásban felöleli egy magyar remekírók, valamint a világirodalom klasszikusainak színterét. Minden kötetet a szerző arcképe és kiváló magyar és külföldi művészek illusztrációi díszítik. A remekművek teljes megértését életrajzi bevezetések, jegyzetek és magyarázatok segítik elő.

A BEVEZETÉSEK SZERZŐI:

Abrányi Emil
Alexander B.
Ambrus Zoltán
Angyal Dévid
Bánóczy József
Balassa József
Bróthly Zsolt
Dóczi Lajos
Endrődi Sándor
Ferencki Zoltán
Haraszti Gyula
Hegedűs István
Hecsei Sándor

Junius (Z. Kiss B.)
Kossuth Ferencza
Négyessy László
Palágyi Menyhért
Radó Antal
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Szász Károly
Vácz János
Váradai Antal

höz még sok díszes név fog csatlakozni.

A magyar és a világirodalom kincsesháza.

SZERKESZTI:

RADÓ ANTAL

Az egyes kötetek mind egyforma alakban, szép és tiszta nyomással egyöntetű, tiszteres színnyomatu díszes be-kötési táblában jelennek meg, rajta az illető író arany-domborművű arcz-képével.

A könyvszekrénynek, a legékebb szalonban és az egyszerű polgári otthonban egyaránt, e gyűjtemény nemcsak tartalmánál, hanem külsejénél fogva is feltűnő ékessége lesz.

A magyar remekírókat illusztrálják:

Bihari Sándor
Garay Ákos
Gergely Imre
Hegedűs László
Neogrady Antal
Réthi Lajos
Telegdy László
Tull Ödön
Zichy Mihály és mások.

A külföldi remekírókat kiváló külföldi illusztrátorok képei ékesítik.

A gyűjtemény 50 kötet.

Megjelent már a következő két kötet:

- I-II. Petőfi összes költeményei. Bevezette Ferencki Zoltán.
- III-IV. Kisfaludy Sándor összes költeményei. Bevezette Junius.
- V. Shakspeare remekei I. Bevezette Alexander Bernát.
- VI. Molière remekei I. Bevezette Haraszti Gyula.
- VII. Tóth Kálmán válog. költeményei. Bevezette Endrődi S.

RÖVID IDŐKÖZÖMBEN KÖVETKEZNEK:

(A kiadóczég fentartja az esetleges változtatás jogát.)

- VIII. Berzsenyi Dániel: Munkái.
- IX. Schiller Frigyes: Költeményei. Ford. Dóczi Lajos.
- X. Madách Imre: Az ember tragédiája és egyéb munkái.
- XI. Kossuth Lajos: Válogatott Munkái. Sajto alá rendezte Kossuth Ferencz.
- XII. Homeros: Iliásza. Ford. Kemencs (Kempfi) József.
- XIII. Tóth Ede: Válogatott Munkái.
- XIV. Shakspeare: Remekei. II.
- XV-XVI. Kisfaludy Károly: Válogatott Munkái.
- XVII. Reviczky Gyula: Munkái.
- XVIII. Heine: A Dalok Könyve. Ford. Endrődi Sándor.
- Teguer: A Frithjof-monda.
- XIX-XX. Széchenyi István: Hittel. Világ.

- XXI. Kazinczy Ferencz: Válogatott Munkái.
- XXII. Goethe: Válogatott Költeményei. Ford. Dóczi Lajos.
- XXIII. Kölcsey Ferencz: Válogatott Munkái.
- XXIV. Molière: Remekei. II.
- XXV. Zrínyi Miklós: Munkái.
- XXVI. A Régi Magyar Költészet. (XVI. és XVII. század.) Balassa Bálint. - Tinódi Sebestyén. - A Kurucz Költészet. - Gyöngyösi István.
- XXVII. A Régi Magyar Főltészet. (XVII. század és XIX. század eleje.) Faludi Ferencz. - Virág Benedek. - Gradányi József.
- XXVIII. A Nibelung Ének. Ford. Szász Károly.

- XXXIX. Garay János: Válogatott Munkái.
- XXX. Pázmány Péter: Válogatott Munkái.
- XXXI. Shakspeare: Remekei III.
- XXXII. Firdüsi: A Sahnáméból. Ford. Radó Antal.
- XXXIII-XXXV. *Vörösmarty Mihály: Kémes (Kempfi) József.
- XXXVI-XXXVII. Byron: Don Juan. Ford. Abrányi Emil.
- XXXVIII. Homeros: Az Odyssea. Ford. Kemencs (Kempfi) József.
- XXXIX. Csokonai: Válogatott Munkái. Ford. Radó Antal.
- Mucset: Válogatott Költeményei. Ford. Radó Antal.
- XLI. Goethe: Faust. Ford. Dóczi Lajos.

- XLII. Mikos Kelemen: Törökország levelei.
- XLIII. Shakspeare: Remekei. IV.
- XLIV. Aeschylus, Sophocles, Euripides: Válogatott Munkái. Ford. Váradai Antal, Zilahy Károly, Kemencs (Kempfi) József és Radó Antal.
- XLV. Deák Ferencz munkáiból.
- XLVI. Katona József: Válog. Munkái.
- XLVII. Virgilius: Aeneis. Ford. Baróti Szabó István. A fordítást javította Radó Antal.
- XLVIII-XLIX. A Magyar Népköltészet Kincsesháza.
- L. Bajza József: Válog. Művel. * A csillaggal jelzett írók abban az immár közeli időpontban fognak megjelenni, a mikor a törvény szerint közkincsé válnak.

A Remekírók Képes Könyvtára a következő kiadásokban kerül forgalomba:

- Az 50 kötet ára füzve 200 korona.
- Az 50 kötet ára vászon diszkötésben, többszörös színnyomatban, az írók dombornyomán arczképével 250 korona.
- Az 50 kötet ára amatőr felbörkötésben 500 korona.

Ugy a füzött, mint a kötött kiadás 3 koronás, az amatorkiadás 10 koronás havi részletek mellett kapható. Az első részlet lefizetése után a gyűjteményből a folyó 1901. év végeig a már megjelent első hét kötet szállítatik. Az első hét kötet tehát már ez évben birtokában lesz a megrendelőnek. A sorozat többi kötetei sorrendben szállítanak a pontosan betartott havi részletekkel szemben, évente legalább hat kötet.

A megrendelési feltételekből kitűnik, hogy a kiadóczég valóban azt tartotta első sorban szem előtt, hogy e nagyszabású gyűjtemény, a magyar és a világirodalom kincsesháza, a legerényebb viszonyok között élők otthonát is ékesíthesse. Napról napra megvárta, hogy a megrendelő oly kincset szerezhessen bárki magának, a mely értékét változatlanul megőrzi nemzedékeken keresztül, s apáról fiúra közvetíti a világ szellemóriásainak páratlan hagyatékát.

Szíveskedjék e rendelőljegyet bármely könyvkereskedés címére kitölteni és a könyvkereskedésnek megküldeni.

MEGRENDELŐ-JEGY

..... könyvkereskedő urnak

Ezennel megrendelem a Remekírók Képes Könyvtára I. sorozatát 50 kötet. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadására. Ára remek diszkötésben 250 kor. Évente 6 kötet jelenik meg.

A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Önnek fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetében a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartandók; a lejárt s le nem fizetett részletek Önnek jogában áll portóköltés hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni, melynek be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a rendelés vételára esedékessé válik. A megrendelés vissza nem vonható.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem és ezek alapján ezennel megrendelem a fentnevezett munkát 250 kor. vételáráért, fizetendő 3 koronás havi részletekben és kérem az első hét kötet megküldését. Az első részlet utánveendő.

Külön kikötés: .....

Lakhely és kelet: .....

Név: .....

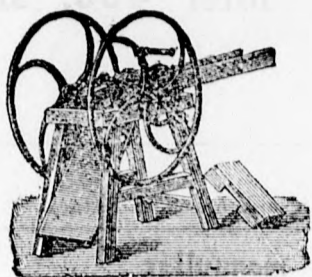
Állás: .....

Tessék olvashatóan aláírni.
Az illetéki díjjegyzék 80. tétele értelmében bélyegmentes.

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntője Kassán, vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemeltartásával, czélszerűen és gondosan gyártott jóbirnevű gépeit, nevezetesen:

Szecsavágókat kézi vagy járgányhajtásra.

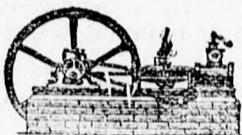
Répvágókat és tengeri morzsolókat.

Olajsajtókat és olajmag pörkölőket.

Örlő és daráló malmokat. Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket.

Olajmag zuzókat.

Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár berendezéseket m. p. Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta és burgonya zuzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletet tartjuk állandóan raktáron.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénknak gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Kitűnő I. rendű pörkölt paprikás szalonna.

Tessék kísérletet tenni

és meg fog győződni, hogy nálam mindennemű hentes áru a legolesóbban beszerezhető, a t. cz. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom

Friss olvasztott szalonna zsír	kilója	1 kor. 04 fill.
" zsirnak való szalonna	"	1 kor. 04 fill.
" zsirnak való szalonna bőrrel	"	— kor. 96 fill.
" sós szalonna	"	— kor. 96 fill.
Füstölt szalonna tábla	"	1 kor. 08 fill.
" " szeletben	"	1 kor. 04 fill.
I-ső rendű pörkölt paprikás szalonna	"	1 kor. 20 fill.
Füstös kolbász	"	1 kor. 50 fill.
" sonka hátsó	"	1 kor. 28 fill.
" " első	"	1 kor. 20 fill.
Füstölt karaj	"	1 kor. 12 fill.

Nagybani vételnél árengedmény.

Megrendelhető

KARNER JÓZSEF,

hentes üzletében Nyiregyházán.

Előnyös árak.

Biztosítsd életedet!

„AZ ANKER” élet- és járadék-biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI. ker. Deák-tér 6. sz. (Anker-udvar), a társaság saját házában

Összes vagyon . . . . . 138 millió K.
Biztosítási állomány . . . . . 505 millió K.
Eddigi kifizetések . . . . . 232 millió K.

1901-ben a nyereségnyereséssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályterv szerint — ugyint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztály) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugyint a biztosítási tartam 3 éve után 9%, 4 év után 12%, 5 év után 15%, 6 év után 18%, 7 év után 21%-a fizetett ki készpénzben.

Prospectussal és felvilágosítással szolgál:
Schön Mór, Sátoralja-Ujhely.

Előnyös gyermekbiztosítások.

Kedvező feltételek.

Olcsó díjak.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **WEISZ ZSIGMOND** cég kitűnőnek elismert

Férfi- és női czipő nagy készletét

előnyös árban megvettem, mi által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árban árusíthatom.

Óriási választék uri divat czikkekből.

A n. é. közönség b. látogatását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

HALÁSZ HERMAN.

Sürgöny-czim: „**KEGYELET**” S.-A.-Ujhely.

A KEGYELET

temetkezési vállalat

S.-A.-Ujhelyben

A KEGYELET

temetkezési vállalat

S.-A.-Ujhelyben

elvállal mindenféle temetéseket **vidéken is,** és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dus választékban: érez- és fakoporsókat, továbbá finom nickl-koporsókat, sarcophagot, mindenféle szemfedeleket, érez-, mü- és élővirág koszorúkat, szallagokat, viasz- és szurokfáklyákat.

Fakoporsók 1 frittól kezdve feljebb, érezkoporsókat gyermekeknek 7 frittól feljebb, nagynak 1 öl nagyságban 35 frittól egész 700 frittig

A „KEGYELET” temetkezési vállalat S.-A.-Ujhelyben

elvállal kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullák elszállítását és hozatalát, rendelkezik üveges és oszlopos gyász-kocsival, koszoru-kocsival és saját testőrökkel, szóval minden a temetéshez szükségeset kellékekkel.

A legesekélyebb rendelménynél is gyors és pontos kiszolgálás biztosítottatik.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármi módon tett értesítésére — **vidékre is** — a lehető legrövidebb idő alatt az intézet megbizottja tisztelettel teendő a rendelmény átvétele végett és gondoskodik annak gyors és pontos kiviteléről.

A „KEGYELET”

temetkezési intézet Sátoralja-Ujhelyben gyászkelmek és gyászfátyolok nagy raktára.

Gyászruhák hölgyek és urak számára 12 óra alatt elkészítetnek.

Kiváló tisztelettel:

Schön Sándor és Társa.

Sürgöny-czim: „**KEGYELET**” S.-A.-Ujhely.

Dus választék érez- és mü-koszorúknak, koszoru-szallagokhoz. Pontos és olcsó kiszolgálás bármely esemény rendelésénél is.

Levegőszobák és legolesóbb raktár egysefti fakoporsóknak és mindentelára érezkoporsóknak egész Zemplén-vármegyében.

285. sz.

Paris 1909
„Grand Prix”
Legmagasabb kitüntetés.

A leghasznosabb

karácsonyi ajándékok

Singer varrógépek mintaszerűek a szerkezet és kivitelben.
Singer varrógépek nélkülözhetetlenek a háztartás és iparban.
Singer varrógépek a legelterjedtebbek a gyári üzemekben.
Singer varrógépek utólérhetlenek szolg. képesség és tartósságban.
Singer varrógépek kiválóan alkalmasak a divatos műhímzéshez.
Ingyenes tanfolyamok minden házi varrási munkában, valamint a divatos műhímzésben.
Hímezőszalon-raktár nagy színválasztékban. A családi használatra való egyes varrógépekhez elektromotorok.

Singer Co. varrógép részv. társ.

Főraktár

Sátoralja-Ujhelyben:

ROÓZ JAKABNÁL,

főtér 493. szám.

Legnagyobb butorraktár

Wilhelm Henrik

első zempléni megyei honi butor-csarnoka

Wekerletér a Vörös-ökör épületében,
a hol minden e szakba vágó
faipari és kárpitozott butorok
jutányos áron szerezhethők be.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Férfi- és női felső ruhák pecséttisztítása a legolcsóbban eszközöltetnek.

Ruhamosó és tisztító intézet megnyitása.

Van szérenesem a helybeli, valamint a vidéki n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy a bártfai fürdőből visszaérkezve,
a főtéren a Szakácsi-féle ezukrászda udvarában lévő és a mai
kor igényeinek teljesen megfelelően berendezett

mosó és tisztító intézetemet

folyó szeptember hó 10-én újból megnyitottam és működésemet
egészen új felszereléssel újból megkezdem.

Fényvasalások ezután amerikai fényesítő gépeken
fognak eszközöltetni.

Minden igyekeztem oda fog irányulni, hogy úgy mint
eddig, ezután is a nagyérdemű közönség becses pártfogását ki-
érdemeljem.

Mosó és tisztító intézetemet a nagyérdemű közönség be-
cses figyelmébe ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

KALÓSI M.,
fő-utca Haas-féle ház.

Haznál mosott fehérneműk vasalása elfogadtatik.

MAGAZINER ANTAL

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME SÁTORALJA-UJHELY.

Kazinczy-utca
Polgári Takarékpénztár
épületében.

A t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánlom
teljesen újonnan berendezett

Fényképészeti műtermemet.

Készítek Platin- és Aquarel-képeket életnagyságig.
GYERMEK GENRE FELVÉTELEK.

— Nagytások bármely kis kép után készíttetnek. —

Saját fényképpel ellátott levelező-lap 12 darab 4 korona.

Amerika és Canadába

utazókkal tudatjuk, hogy a személyszállítást
saját

gyors és posta hajóinkon

é. p. az egyesült államok legtöbb helyére, valamint
Canadába is körülbelül

40 koronával olcsóbban

eszközöljük, mint más társaságok. Bővebb értesítést ad

Beaver Line, Rotterdam.

Tanuló

felvétetik a
„ZEMPLÉN” könyvnyomdájában

Sátoralja Ujhely főtér 9. sz.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy
alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-
Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig
terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilá-
gosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.